

Hembygdsrådet Vaggeryds kommun

Kommunstyrelsen

Kulturbyggnader ägda och förvaltade av Vaggeryds kommun

Vaggeryds Hembygdsråd genomförde 2018 med hjälp av Jönköpings läns museum en kulturvärdesinventering av hembygdsföreningarnas byggnader. Vi inkluderade även tre av de byggnader som ägs av kommunen. Tanken med utredningen var att få vägledning beträffande husens kultur- och bevarandevärde.


Utöver arbetet med våra egna 37 byggnader har Hembygdsrådet de senaste åren fått ta ansvar för de kommunägda kulturbyggnaderna. 2017 administrerade vi rengöring och målning av taket på Malmströms smedja och i år har vi ombesörjt en tillfällig förbättring av Järnbodens tak i syfte att klara vintern utan läckage. Vi har också sett till att taken på brygghuset och dasset i Ålaryds skolmiljö renoverats. Kostnaderna har täckts med medel från Kultur- och fritidsnämndens "kulturarvspengar" riktade till Hembygdsrådet.

Vi anser att ansvar, tillsyn och planering av underhåll för kommunens egna kulturbyggnader måste frikopplas från Hembygdsrådet. Lämpligt vore att kommunens fastighetsenhet, där byggnadskompetens och erfarenhet finns, tar över ansvaret för husen.

Det är viktigt att kommunen omgående budgeterar för kulturbyggnadernas underhåll, eftersom Järnboden i Götafors är i behov av bland annat omfattande reparation av tak. I bifogad beskrivning av Malmströms smedja, Järnboden i Götafors, Ålaryds skolmiljö och Henningas sommarlagård påtalar vi åtgärder som bör göras beträffande underhåll och klarläggande av vem som har rätt att använda husen.

På uppdrag av Hembygdsrådet

Bondstorp 18 oktober 2019


Torild Bonnetun
Ordförande



Kulturbyggnader ägda av Vaggeryds kommun

Malmströms smedja, Skillingaryd

Malmströms smedja på Kaffegatan är en gammal smedja från tiden omkring 1900. Smedjan är välbevarad och intakt när det gäller verkstadsutrustningen. Vaggeryds kommun äger smedjan och den förvaltas av Kultur- och fritidsnämnden. Senaste användningen var smideskurser under smidesmästare Gösta Åbergs ledning.

2017 administrerade Hembygdsrådet rengöring och ommålning av taket.

Järnboden i Götafors

Järnboden vid Strömfallet i Götafors är ett av fyra hus som återstår från järnbrukstiden. Järnboden byggdes på 1700-talet. Byggnaden ägs av Vaggeryds kommun och förvaltas av Kultur- och fritidsnämnden. Huset är i stort behov av restaurering. Taket har begynnande fuktskador och saknar stuprör för regnvattnet, brädfodringen har rötskador och fönstren är igenspikade med stora byggskeivor.

Järnboden disponeras av privatpersoner och är fylld med inventarier, virke och två kulturhistoriskt intressanta hästvagnar tillverkade av C Svensson i Vaggeryd. Det är angeläget att fastighetsägaren undersöker vem som äger inventarierna som förvaras där och hur hyresvillkoren är utformade. Huset bör tömmas på grovsopor och fastighetsägaren bör ta ansvar för husets användning och låsning. Järnboden har fått en mer framskjuten exponering genom bebyggelsen i Götarps hage eftersom den ligger närmsta granne, alldeles vid bron över Lagan, vid infarten till det nya bostadsområdet.

År 2019 ombesörjde Hembygdsrådet en tillfällig förbättring av taket i syfte att klara vintern utan läckage.

Ålaryds skolmiljö

Ålaryds skolmiljö består av tre byggnader - skolhus med lärosal och lärarbostad, uthus med brygghus och dass samt jordkällare. Skolsal och materielrum har kvar sin ursprungliga utrustning och miljö. Vaggeryds kommun äger skolan i Ålaryd och den förvaltas av Kultur- och fritidsnämnden. Ålaryds byalag svarar för visning av skolmuseet för skolklasser, samt sköter utemiljön och invändig städning. Vid Jönköpings läns museums kulturvärdesbedömning, som Hembygdsrådet genomförde 2018 fick skolmiljön i Ålaryd högsta omdöme, 10 av 10 poäng. År 2019 ansvarade Hembygdsrådet för renovering av taken på uthus och dass.

Henningas sommarlagård

På höger sida om vägen till Friluftsgården i Vaggeryd ligger Henningas sommarlagård, den enda som finns kvar efter de fyra Vaggerydsgårdarna. Huset har ingen funktion längre men tjänar som ett minnesmärke från tiden då stationssamhället växte fram. Vaggeryds kommun äger huset.

Ladan är inte kostnadskrävande men någon bör känna ansvar för den.